

Список бібліографічних посилань

1. Артикуца Н. В. Інноваційні методики викладання дисциплін у вищій юридичній освіті // Інноваційні технології у вищій юридичній освіті : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф., присвяч. 390-річчю з дня заснування Київської братської школи – предтечі Києво-Могилянської академії (м. Київ, 25–28 трав. 2005 р.) / відп. ред. Н. В. Артикуца. Київ : Стилос, 2005. С. 3–25. URL: http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2424/1/Artikutsa_Inov.pdf (дата звернення: 01.04.2019).
2. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. № 1 (4). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/04/Bystrova.pdf> (дата звернення: 01.04.2019).
3. Деніжна С. О., Сова М. О. Психологічна підготовка працівників правоохоронних органів до професійної діяльності в екстремальних ситуація. *Проблеми сучасної психології*. 2016. Вип. 32. С. 99–115.
4. Доценко В. В. Використання коучингових технологій у підготовці працівників поліції // Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України : тези доп. наук.-практ. конф. (м. Харків, 5 квіт. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. С. 69–72.
5. Колмогорова Л. С. Становление психологической культуры личности как ориентир современного образования. *Педагог*. 1997. № 3. С. 63–68. URL: https://www.altspu.ru/Journal/pedagog/pedagog_3/at14.html (дата звернення: 01.04.2019).
6. Професійно-психологічна підготовка працівників слідчих підрозділів : навч. посіб. / за заг. ред. І. В. Жданової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2014. 516 с.
7. Сливка С. С. Юридична деонтологія : навч. посіб. Київ : Атіка, 2008. 296 с.
8. Юридична психологія : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Майдан, 2018. 684 с.

Надійшла до редколегії 03.04.2019

УДК 351.74:355.51(477)

В. А. ЄВТУШОК,

старший викладач кафедри тактичної та тактико-спеціальної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ;
 <https://orcid.org/0000-0002-9165-6296>;

Р. М. СМОЛА,

старший викладач кафедри тактичної та тактико-спеціальної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ НЕСЕННЯ СЛУЖБИ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ НА СТАЦІОНАРНИХ І МОБІЛЬНИХ БЛОКПОСТАХ

У зв'язку з виникненням збройного конфлікту на сході України національна поліція задіяна для несення служби на стаціонарних та мобільних блок постах. З'явилися вони навесні 2014 року і з тих пір цілком увійшли в повсякденне життя. І якщо в 2014 році їх наявність і географія розташування не викликала нарікань у громадян у зв'язку з дійсною необхідністю контролю за переміщенням зброї, контрабанди, переслідування злочинців, перевезення наркотичних засобів, осіб які брали участь в незаконних банд формуваннях, осіб які перебували в розшуку

Ключові слова: стаціонарний блокпост, мобільний блокпост, незаконні бандформування, зброя, вибухівка.

Всі громадяни, змушені проїжджати по дорогах в зв'язку з якимись особистими або службовими справами, зіткнулися з таким явищем як блокпост, мобільний блокпост. З'явилися вони навесні 2014 року і з тих пір щільно увійшли в повсякденне життя. І якщо в 2014 році їх наявність і географія розташування не викликала нарікань у громадян у зв'язку з дійсною необхідністю контролю за переміщенням зброї, контрабанди, переслідування злочинців, перевезення наркотичних засобів, осіб які брали участь в незаконних бандформуваннях, осіб які перебували в розшуку.

Така концепція оперативного контролю за переміщенням громадян автотранспорту з метою це перш за все більш притаманна ЗСУ в рамках територіальної оборони в разі бойових дій він буде використовуватися військами України для оборони і захисту території, а під час проведення антитерористичної операції, операції об'єднаних сил чи при спецопераціях здебільш задіюються співробітники національної поліції для охорони публічного порядку безпеки чи припинення незаконного обігу зброї, контрабанди, наркотичних засобів, осіб в розшуку через механізм розміщення в ключових точках транспортних магістралей тимчасових споруд блокпостів на даний момент повністю є ефективним.

Терористи, злочинці, використовуючи транспорт для переміщення зброї з схованок в місця його застосування, будуть натикатися на своєму шляху на мобільний чи стаціонарні блокпости. Велика мережа блокпостів буде значно ускладнювати діяльність злочинців, терористів. Навіть якщо терористи знатимуть про існування блокпосту, вони будуть змушені вибирати інші, менш зручні маршрути для своїх переміщень. Це скоротить кількість доріг, на яких доведеться встановлювати блокпости.

Стаціонарний блокпост: збудовані робочі модулі для проходження перевірки громадянами. Блокпост укріплений захисними спорудами, облаштовані зручні місця для очікування громадян та проживання поліцейських. Постійні блокпости розміщуються на дорогах або на основних шляхах, зазвичай на перетині доріг, або на в'їзді в контрольований район. Такий блокпост обслуговується цілодобово і особовий склад на них перебуває постійно.

Облаштування блокпосту: колючий дріт або віта спіраль дроту повинні захищати блок – пост з усіх боків за винятком одного вузького проходу. Цей прохід повинен захищатися кулеметом. Висота дротяного загородження не повинна перевищувати рівня спостереження, для блокування руху повинен бути передбачений великий важкий, але в той же час швидкодіючий шлагбаум (рухомий бар'єр)

- великі бетонні блоки повинні бути розміщені на кожному напрямку руху по дорозі
- по периметру посту повинні бути розташовані сигнальні ракети, які запускаються пристроями натяжної дії, і інші аналогічні засоби попередження
- на прилеглий території, на значній відстані повинна бути видалена рослинність
- для зупинки транспорту повинні бути передбачені настили з шипами і виступами дорожнього покриття, створюваними для обмеження швидкості
- прожектори не повинні висвітлювати або засліплювати особовий склад
- в міських умовах блок – пост повинен мати групу прикриття, розташовану на дахах довколишніх будівель
- дротяні сітки (паркани з ланцюгових ланок) повинні знаходитися на відстані 15–20 м перед позицією броньованих автомобілів, щоб запобігти нападу гранатометників на броньовані машини чи спецавтомобілі з відстані ураження
- позиція повинна бути організована тактично грамотно. Переважно вище дороги і на відстані приблизно 30–60 м від неї
- для укриття оборони особового складу повинно бути обладнано щілину-притулок, бункер повинен знаходитися на відстані не менше 15–30 метрів від дороги. Ця відстань не повинна перевищувати відстань, на якій поліцейський, що перевіряє транспортний засіб, може перемовлятися з бійцем що його прикриває

На оснащення поліції надійшли також технічні новинки – спеціальні прилади з камерами та функцією нічного бачення для обстеження транспортних засобів у

важкодоступних місцях. Комфортний, оснащений сучасною технікою блокпост дозволить громадянам швидко і зручно проходити контроль, а поліцейським – якісно виконувати свої обов'язки щодо забезпечення безпеки та правопорядку.

Щоб правоохоронці могли цілодобово і в будь-яку погоду нести службу, на блокпосту передбачені модулі з планшетами для перевірки транспортних засобів і громадян, які прямують через блокпост. Проведені зв'язок, інтернет, освітлення та опалення в модулях як для роботи, так і для відпочинку. На модулях встановлені спеціальні інформаційні стенди.

Мобільні блокпости встановлюються на короткий проміжок часу і їх дислокація на дорогах носить тимчасовий, блукаючий характер. Місцезнаходження посту визначається обставинами які склалася у наслідок оперативної ситуації чи при проведенні спеціальної операції. Місце вибирається так, щоб пост неможливо було об'їхати, наприклад, біля залізничного переїзду, поблизу ділянки дороги з високими схилами, глибокими кюветами і в інших місцях, де машини з підозрюваними не зможуть розвернутися і піти в сторону. Місцевість навколо поста повинна бути відкрита для кругового обзору.

Навіть при нестачі особового складу перевіряючий наряд повинен складатися не менше ніж з трьох працівників. Один – перевіряє документи, другий (старший поста) – для підстраховки та третій – напоготові.

Якщо у вас в наявності два бронеавтомобіль, їх потрібно розмістити по обидва боки дороги на відстані 25 м один від одного. Зупиняти автомобілі повинні, принаймні, два працівники поліції, інші двоє забезпечують прикриття з задалегідь підготовлених позицій. Відстань між працівниками огляду і прикриттям має бути достатньою, щоб нормально оцінювати ситуацію. Право на відкриття вогню належить старшому групи прикриття. На ньому лежить відповідальність за безпеку оглядової групи.

Він повинен бути дуже обачним.

Крім особового складу що проводить огляд машин, як мінімум, 2 працівники повинні бути виставлені по обох кінцях полотна дороги. Їх завдання – обмежити потік машин в зону перевірки, якщо терористи спробують пробитися з боєм. На постах має бути резервний транспортний засіб для погоні, на той випадок, коли якась машина прорветься.

Однією з основних функцій блокпосту є перевірка транспортних засобів. Одна з причин них – це відлякати терориста і змусити його відкласти провезення до «кращих» часів. Якщо, наприклад, ви хоча б вдасте, що оглядасте кожну машину в щільному потоці, то навряд чи терорист ризикне провозити зброю. Друга причина – це знайти зброю, вибухові речовини, наркотики і т. д. Ще один спосіб огляду – це спеціальний огляд, тобто якщо ви отримали інформацію, що, можливо, буде перевозитися стрілецьку зброю, вам потрібно буде витратити час, щоб оглядати всі закутки: двигун, колеса і т. д.

Основні правила догляду: шукайте свідчення нещодавньої активності (здерта фарба і т. д.). Запитайте себе: «Де б ти сховав зброю?» і т. п. Подумайте, де є пустотілі місця і як до них дістатися. Сильний запах чогось може бути маскуванням, щоб приховати запах вибухівки або наркотиків. Всі дії змушуйте проробляти власників, нічого не робіть самі. Дивіться уважно за реакцією водія, особливо коли він нервує.

Огляд машини зазвичай проводять кілька людей. Один оглядає, другий його прикриває. Щоб полегшити собі роботу, розбийте машину на зони огляду. Місцезнаходження старшого справа збоку і в 4–5 м позаду машини котра перевіряється, таким чином, він страхує себе від різкого наїзду заднім ходом і контролює праву сторону автомобіля. Він не втручається в процес перевірки документів. Його завдання – при необхідності прикрити вогнем контактера. У момент перевірки зброю старшого співробітника повинна бути напоготові. Третій боець прикриває знаходиться від перевіряється автотранспорту на безпечному для себе відстані спереду по ходу руху – і вирішує результат події вогнем при спробі злочинця прорватися.

Позиція поліцейського повинна бути замаскована і мати хороший огляд для ведення ефективного вогню на поразку. Поліцейський повинен знаходитися на такій відстані від основної групи, щоб він міг бачити (і бажано чути) все, що відбувається при перевірці автотранспорту та громадян, бо вогонь він відкриває при ускладненні обстановки без наказу,

на власний розсуд. Він повинен знаходитися в секторі обстрілу старшого поста для вогневої підтримки з його боку і недопущення нападу ззаду.

Перевіряючий для перевірки документів підходить до транспорту не зліва, з боку водія, як це зазвичай робили працівники патрульної поліції, а праворуч, з боку пасажира.

Тут діє «лівостороннє правило». Знаходячись в машині вкрай незручно в положенні сидячи правою рукою діставати пістолет хоч з бічної, хоч з нагрудної кишені і стріляти, розвертаючись вправо. З довгоствольною зброєю (автоматом, обрізом) це буде зробити ще важче. Раптовість застосування противником зброї при цьому різко зменшується.

Перевіряючий голосно подає команду: «Залишатися на місцях. Чи не виходити. Двері не відкривати. Заглушити мотор! «Відкритих дверей треба уникати і документи приймати для контролю тільки при опущеному боковому склі. Навіть якщо знаходяться в машині відкрили двері, нібито для подачі документів, повного її відкриванню треба перешкодити, притиснувши її коліном, щоб цими дверима не вдарили – пістолет або іншу вогнепальну зброю можуть прив'язати зсередини до будь-якої дверцятка. Або в щілину можуть непомітно викотити гранату.

Перевіряючий повинен володіти повним інформаційним обсягом орієнтувань розшукуваних і спостережливостію. Наприклад запитаєте водія: «Де запасне колесо?». І якщо він почне кидатися в пошуках колеса, робіть відповідні висновки. Якщо перевіряючий помітив в машині щось підозріле і небезпечне (зброя), він діє за обстановкою – або стріляє, або просто падає на землю, намагаючись піти від машини назад. Падіння перевіряючого – сигнал до дії для інших.

Ті, хто перевіряються, все повинні робити тільки по вашій команді і нічого за власною ініціативою. Не дозволяйте їм самостійно виходити з машини і наближатися до вас.

При необхідності огляду багажника водієві пропонується вийти з машини і відкрити, багажник. Перевіряючий знаходиться обов'язково праворуч від водія на безпечній від фізичного нападу відстані – метр, півтора, сам в багажник не лізе, всі предмети, що знаходяться в багажнику, йому по команді показує водій. За руками водія і його вазомоторними реакціями треба уважно стежити. Положення водія – строго за машиною ззаду багажника. Це робиться для того, щоб знаходяться в машині не могли завести двигун і різко дати назад. Положення старшого поста, який контролює обстановку – в 4–5 м позаду і зліва; він контролює водія і ліву сторону автомобіля. Праву сторону контролює прикриває.

Тактика огляду людей: на постах доводиться перевіряти не тільки транспорт, але і людей. Типовою помилкою бійця, що перевіряє документи є підхід до того хто перевіряється з лівого від перевіряючого боку.

Підозрюваний на вимогу перевіряючого, нібито витягуючи документи правою рукою з внутрішнього нагрудної кишені, де зазвичай населення носить документи, робить постріл з пістолета через одяг. Ніколи не стійте з лівого боку від того перевіряється і не давайте йому повертатися до вас лівим боком. Стоячи праворуч від того хто перевіряється на відстані метр-півтора, ви будете мати можливість своєчасно помітити його спробу дістати зброю з кишені і запобігти нападу прийомом рукопашного бою або іншим способом. Якщо у вашому розпорядженні довгоствольний автомат, носіть його зправа на довгому ремені, перекинутому на ліве плече через голову. Довжина ремня вибирається така, щоб автомат можна було вільно докласти о-пліч з натягнутим ремнем, на який припадає вага зброї. Такі способи носіння зброї зручний тим, що руки вільні для перевірки документів та інших дій. Зброя легко виноситься на лінію прицілювання і її важко у вас відібрати силою. Тут слід відзначити, що ефективність блокпостів посилюється та надає більшої впевненості в безпеці громадян. Таким чином було прийнято рішення до несення служби на мобільному блокпосту у областях проведення спецоперацій. Як показує статистика, за цей невеликий проміжок часу раніше незвичний метод проведення фільтраційних заходів уже приніс чималий результат. Завдяки мобільному блокпосту практично щодня поліцейські затримують осіб, які підозрюються у співпраці із незаконними збройними формуваннями, контрабанди, незаконному перевезенні зброї та наркотичних засобів. Виявлення громадян, які знаходяться в розшуку.

Загалом, мобільний блокпост являє собою обладнаний броньований автомобіль чи спецавтомобіль із озброєним підрозділом на його борту, що призначені для безперервного контролю за рухом транспорту та осіб на дорогах.

Основною його перевагою є ефект несподіванки. Місце розташування мобільного блокпосту вибирається таким чином, щоб це було неочікувано для громадян та водіїв транспортних засобів, що пересуваються. Після того, як його положення стає відомо, мобільний блокпост переміщується в інший район.

На сьогодні мобільні блокпости обладнані планшетами ОБА, новітньою автоматичною зброєю, спецзасобами та спецавтомобілями такі, як Кагуар, Козак, тощо, нічними тепловізорами, дронами (безпілотний літальний апарат).

На сучасному етапі діяльність поліції не можлива без впровадження нових методів, в тому числі з використанням комп'ютерної техніки та оперативної комунікації. Досконале володіння ними наразі є необхідною умовою успішної роботи працівників національної поліції при несення служби.

Надійшла до редколегії 03.04.2019

УДК 614.8.027/351.741

Д. А. ЗАВГОРОДНІЙ,

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки

факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Розглядається використання новітніх технологій забезпечення особистої безпеки поліцейських, їх призначення, можливості та обмеження.

Ключові слова: *поліцейський, особиста безпека, новітні технології, електрошокова зброя.*

В сьогоднішній час для України характерні тенденції до зростання особливо небезпечних злочинів, поява нових видів злочинної діяльності, тому криміногенна ситуація за останні роки зазнала значних змін. Відзначається зростання професіоналізму кримінальних елементів, жорстокість і цинізм при скоєнні злочинів, їх корислива спрямованість.

Актуальність проблеми полягає в необхідності більш якісно і ефективно протидіяти злочинним проявам нового розвитку в структурі зброї і безпеки поліцейських. Показником ефективності в цьому виступає швидке затримання злочинців, без втрат особового складу. Найбільш істотним показником стану безпеки для працівників поліції є кількість травмованих і загиблих працівників поліції під час виконання службових обов'язків.

Ці показники невтішні, зокрема негативна тенденція травмованих та загиблих працівників поліції зберігається, тому що в порівнянні з 1991–2013 роком статистика збільшувалась потроху, то в 2014 році вона значно зросла. Виходячи з цього, існує необхідність значно покращити методіку підготовки працівників поліції та забезпечити їх особисту безпеку.

На сьогоднішній час в арсеналі підрозділів Національної поліції МВС України є наступні технології, такі як:

1. Виріб «Мигдаль» – електронно-оптичний пристрій, призначений для високоточної стрільби з укриття в умовах обмеженої видимості і пересування. Він розроблений недавно фахівцями лабораторії озброєння і спецтранспорту Державного науково-дослідного інституту МВС України. На ствол даного виробу встановлюється мініатюрна відеокамера,